

Hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo Việt Nam đối với đồng bào dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc

Dương Quang Điện¹

¹ Văn phòng Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam.
Email: duongquang58@gmail.com

Nhận ngày 5 tháng 1 năm 2020. Chấp nhận đăng ngày 19 tháng 3 năm 2020.

Tóm tắt: Bảo đảm an sinh xã hội ở Việt Nam hiện nay là nhiệm vụ thường xuyên của Đảng, Nhà nước và toàn xã hội. Để đạt mục tiêu cơ bản hoàn thành hệ thống an sinh xã hội bao phủ toàn dân vào năm 2020, cần có sự chung tay của nhiều tổ chức, cơ quan, ban ngành, trong đó có sự vào cuộc của Giáo hội Phật giáo Việt Nam. Bài viết phân tích những thuận lợi, khó khăn trong hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo Việt Nam góp phần vào việc đảm bảo an sinh xã hội đối với đồng bào dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc. Đồng thời, đưa ra một số giải pháp đẩy mạnh hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo Việt Nam trong việc đảm bảo an sinh xã hội vùng Tây Bắc.

Từ khóa: An sinh xã hội, dân tộc thiểu số, Phật giáo vùng Tây Bắc Việt Nam.

Phân loại ngành: Tôn giáo học

Abstract: Securing social protection in Vietnam is now a permanent task of the Party, the State and the whole society. In order to achieve the goal of fundamentally completing the universal social protection system by 2020, there needs to be the cooperation of many organisations, agencies and sectors, including the participation of the Vietnam Buddhist Sangha. The paper analyses the advantages and difficulties in the Sangha's Buddhist activities, which contribute to securing social protection for ethnic minorities in the northwestern region; and provides a number of solutions to promote the activities in the work for the region.

Keywords: Social protection, ethnic minorities, Buddhism in Northwestern Vietnam.

Subject classification: Religious studies

1. Đặt vấn đề

Công cuộc đổi mới đất nước đã đem lại nhiều thành tựu quan trọng về kinh tế và xã

hội, tạo điều kiện để củng cố và hoàn thiện chính sách an sinh xã hội. An sinh xã hội là chương trình do Nhà nước và các lực lượng xã hội thực hiện, nhằm bảo đảm cho mọi

người dân ít nhất có được mức tối thiểu về thu nhập, có cơ hội tiếp cận ở mức tối thiểu về các dịch vụ xã hội cơ bản, thiết yếu, như: giáo dục, y tế, nhà ở, nước sạch, thông tin... thông qua việc nâng cao năng lực tự an sinh của người dân và sự trợ giúp của Nhà nước; đảm bảo thực hiện an sinh xã hội đa dạng, toàn diện, từng bước mở rộng diện bao phủ, có tính chia sẻ giữa Nhà nước, xã hội và người dân, giữa các nhóm dân cư.

Đảng và Nhà nước Việt Nam luôn quan tâm đến việc thực hiện an sinh xã hội, coi đây vừa là mục tiêu, vừa là động lực để ổn định chính trị - xã hội, phát triển bền vững đất nước. Việc thực hiện và bảo đảm an sinh xã hội là một trong những chiến lược trong sự phát triển kinh tế - xã hội. Bảo đảm an sinh xã hội là điều kiện để bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa cho sự phát triển của nền kinh tế thị trường, phản ánh bản chất tốt đẹp của chế độ xã hội chủ nghĩa mà Đảng và nhân dân xây dựng.

Vùng Tây Bắc là nơi mà đại bộ phận dân cư là các dân tộc thiểu số, cuộc sống của đồng bào còn nhiều khó khăn. Khi Nhà nước thực hiện các Chương trình 135, Chương trình 167... phần nào đảm bảo điều kiện sống đối với các dân tộc thiểu số. Việc tham gia, thực hiện có sự vào cuộc của các tổ chức chính trị - xã hội, trong đó có vai trò của Giáo hội Phật giáo. Để các chủ trương, chính sách xã hội của Đảng và Nhà nước đi vào cuộc sống và vấn đề phát huy vai trò của Phật giáo trong việc đảm bảo thực hiện có hiệu quả an sinh xã hội, Giáo hội Phật giáo cần có các hoạt động Phật sự cụ thể. Bài viết này phân tích thực trạng, những thuận lợi, khó khăn và giải pháp đẩy mạnh hoạt động Phật sự của

GHPGVN đối với đồng bào dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc.

2. Thực trạng hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo các tỉnh Tây Bắc

Sơn La là tỉnh cuối cùng thành lập Giáo hội Phật giáo cấp tỉnh vào năm 2015, đưa tổng số 63/63 tỉnh, thành phố trong cả nước có tổ chức của GHPGVN. Ban Trị sự GHPGVN đã triển khai các nội dung hoạt động và sinh hoạt Phật sự theo chương trình, kế hoạch, hướng dẫn của Hội đồng Trị sự Trung ương GHPGVN tới Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo các huyện, thành phố, các cơ sở của Giáo hội và trong toàn thể tăng ni, Phật tử ở địa phương.

Giáo hội Phật giáo các địa phương trong vùng Tây Bắc tích cực động viên tăng ni và Phật tử hăng hái tham gia công việc của xã hội, các phong trào ích nước, lợi dân, thiện tâm, công đức; phát huy tinh thần “phụng đạo yêu nước”, “hộ quốc an dân”, “hoằng dương chính pháp, lợi lạc quần sinh”, và thông qua các phong trào ích nước lợi dân, bảo đảm an sinh xã hội, bảo vệ chủ quyền quốc gia và toàn vẹn lãnh thổ, nỗ lực góp phần xây dựng, phát triển đất nước. Tinh thần đó được các tăng ni, Phật tử, Giáo hội Phật giáo Tây Bắc thực hiện một cách thiết thực, cụ thể bằng hoạt động Phật sự, góp phần đảm bảo an sinh xã hội, thực hiện chủ trương xã hội hóa hoạt động an sinh xã hội mà Đảng và Nhà nước phát động.

Giáo hội Phật giáo tỉnh Hòa Bình đã tổ chức các hoạt động từ thiện xã hội. Trong đợt mưa lũ lịch sử (9-12/10/2017), tỉnh Hòa Bình đã chịu những thiệt hại vô cùng nặng

nề. Cùng với nhân dân cả nước, Giáo hội Phật giáo tỉnh đã khẩn trương phát động đến tăng ni, Phật tử, các nhà hảo tâm, nhân dân trong và ngoài tỉnh quyên góp, ủng hộ đồng bào lũ lụt. Kết quả, Giáo hội Phật giáo tỉnh đã quyên góp được hơn 300 triệu đồng. Trở về từ chuyến đi tặng quà các xã vùng cao huyện Đà Bắc, Đại đức Thích Trí Thịnh, Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo tỉnh cho biết: “Qua các phương tiện thông tin đại chúng, biết sự mất mát, thiệt hại vô cùng to lớn của các địa phương trên địa bàn tỉnh về người, nhà cửa, tài sản, hoa màu... với mong muốn chung tay cùng người dân từng bước tháo gỡ khó khăn, Giáo hội Phật giáo tỉnh đã tổ chức quyên góp và đến từng hộ gia đình trao quà hỗ trợ. Hy vọng, những phần quà ân tình đó sẽ giúp bà con có thêm động lực, gượng dậy sau mưa lũ” [7]. Đại đức Thích Đức Nguyên, Ủy viên Hội đồng trị sự GHPGVN, Trưởng Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo tỉnh, Trụ trì chùa Hòa Bình Phật Quang cho biết: “Phát huy tinh thần từ bi, cứu khổ của đạo Phật, với truyền thống nhân ái của người Việt Nam, mặc dù là tỉnh miền núi, Giáo hội mới hình thành, chư tăng ít, kinh tế eo hẹp, song Giáo hội Phật giáo tỉnh Hòa Bình đã có nhiều cố gắng trong lĩnh vực từ thiện xã hội, cứu trợ các đối tượng nghèo khó, bệnh tật, ốm đau, những người bị tổn thương trong chiến tranh... Hàng năm, vào các dịp lễ, tết, ngày thương binh, liệt sỹ, đại diện Ban Trị sự, các vị chư tăng và Phật tử đều tổ chức đi thăm hỏi, tặng quà tận tay các đối tượng. Phật tử cũng đã tích cực ủng hộ đồng bào miền Trung bị lũ lụt, làm nhà tình thương, ủng hộ quỹ khuyến học, tặng quà học sinh nghèo vượt khó và tổ chức bếp ăn tình thương tại các bệnh viện” [7].

Trong những hoạt động mà Đại đức nói đến, có lẽ “Bếp ăn tình thương tại các bệnh viện” được triển khai thực hiện từ năm 2013 đến nay được nhiều người biết đến hơn cả. Xúc động nhận cháo từ nồi cháo tình thương của tổ Phật tử chùa Hòa Bình, chị Bùi Thị Hương (xã Lập Chiêng, huyện Kim Bôi) cho biết: “Con trai tôi gần 2 tuổi, đang điều trị tại Khoa Nhi. Cháu bị viêm phế quản, ra vào viện liên tục, chi phí đi lại ăn ở khá tốn kém. May mắn là tuần ba buổi có cháo của các bà bên chùa. Cháo các bà nấu rất nhuyễn, thơm mùi thịt mùi gạo, vừa miệng. Cặp lồng cháo này đủ cho cả hai mẹ con ăn bữa tối, cũng đỡ được mấy chục nghìn. Đối với gia đình còn khó khăn như chúng tôi như vậy là quý lắm” [7].

Bằng tinh thần “tương thân tương ái”, “lá lành đùm lá rách”, Giáo hội Phật giáo tỉnh Hòa Bình đã vận động được số tiền hơn 1,8 tỷ đồng để thực hiện các hoạt động nhân đạo, từ thiện. Những món quà ý nghĩa này đã kịp thời động viên, khích lệ, cổ vũ tinh thần cho những hoàn cảnh khó khăn, bất hạnh được tiếp thêm nghị lực để vươn lên trong cuộc sống. Những nội dung cụ thể đó đã phần nào cho chúng ta thấy, điều kiện trong nước và quốc tế thay đổi, tác động lớn đến cuộc sống con người, làm một bộ phận nhân dân có điều kiện phát triển, còn một bộ phận rơi vào cảnh “yếu thế”, việc thực hiện hoạt động an sinh xã hội của Phật giáo đối với người dân, đặc biệt là dân tộc thiểu số, đảm bảo góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho vùng dân tộc.

Thực hiện hoạt động đảm bảo an sinh xã hội, Phật giáo tỉnh Điện Biên đã vận động tăng ni, Phật tử và nhân dân tham gia hoạt động đảm bảo an sinh xã hội tới dân tộc

thiểu số vùng Tây Bắc. Báo cáo tổng kết năm 2018, Giáo hội Phật giáo tỉnh Điện Biên đã đạt được những thành tựu Phật sự đáng chú ý, như: tổ chức các khóa tu học cho Phật tử vào chủ nhật hàng tuần tại chùa Linh Quang, tổ chức thành công 3 khóa tu mùa hè cho các em thanh thiếu niên vào dịp hè. Trong năm 2018, công tác từ thiện xã hội: xây nhà, xây trường, làm đường, phát quà từ thiện... với tổng số tiền Ban Trị sự thực hiện là 5 tỷ 790 triệu đồng [8].

Tham luận của Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo tỉnh Điện Biên tại Đại hội đại biểu Phật giáo toàn quốc lần thứ VIII đã khẳng định vai trò của Phật giáo: “Các hoạt động Phật sự của Ban Trị sự được triển khai đúng với Hiến chương, thông bạch hướng dẫn Giáo hội, nội quy Ban Tăng sự Trung ương, tuân thủ pháp luật nhà nước. Điện Biên - nơi vùng biên giới Tây Bắc có 21 dân tộc thiểu số (đặc biệt khó khăn) đã có thêm chỗ dựa về cả vật chất lẫn tinh thần sau khi Phật giáo chính thức có mặt. Chư tăng ni ở đây đã đem sự nhiệt tình, cố gắng của mình để hoằng pháp, đem Phật pháp đi vào đời sống bằng các phương pháp vận dụng sáng tạo, xây dựng tình thương, niềm tin cho đồng bào” [8].

Trong nhiệm kỳ qua, Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo tỉnh Điện Biên đã tổ chức quy y Tam bảo cho 3.000 Phật tử, tổ chức thành công Hội thảo “Sinh hoạt tôn giáo trong đồng bào các dân tộc vùng cao, miền núi Tây Bắc”, thuyết pháp cho Phật tử và nhân dân trên địa bàn tỉnh Điện Biên tại chùa Linh Quang, Linh Sơn; cuộc thi tiếng hát hay cho học sinh, sinh viên tại tỉnh Điện Biên... đã thật sự tạo được niềm tin, đem “giáo lý từ bi” của Đức Phật vào đời sống, làm thay đổi tâm thức cho Phật tử, đồng bào.

Hàng năm, Giáo hội Phật giáo tỉnh tổ chức trang nghiêm các Đại lễ của Phật giáo, như: lễ Phật đản, lễ Vu Lan, vía Bồ Tát... cho hàng nghìn Phật tử, đồng bào, với nhiều nội dung phong phú, thể hiện sự gắn bó của Phật giáo đồng hành cùng dân tộc, truyền thống “tri ân và báo ân” của người con Phật.

Với nỗ lực của mình, trong nhiệm kỳ qua (2014-2017), Ban Trị sự đã vận động, giúp đỡ nhiều đối tượng khó khăn với tổng trị giá hơn 13,3 tỷ đồng. Tại chùa Linh Sơn, tăng, ni, Phật tử tổ chức phòng khám từ thiện, khám bệnh miễn phí cho đồng bào. Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo tỉnh cũng trao 2 nhà tình nghĩa cho đồng bào dân tộc tại Phìn Hồ và xây dựng 2 ngôi trường mẫu giáo cho con em đồng bào dân tộc tại huyện Nậm Pồ (mỗi trường trị giá 1,2 tỷ đồng)... [4]. Giáo hội Phật giáo cũng đã lập kế hoạch kêu gọi Phật tử tham gia xây dựng một số trường mầm non từ thiện trên địa bàn tỉnh, đẩy mạnh hoạt động khám bệnh, phát thuốc cho các cháu học sinh dân tộc tại các trường bán trú, các gia đình vùng sâu vùng xa; tiếp tục đẩy mạnh và nhân rộng mô hình “bữa cơm tình thương” tại các bệnh viện trong tỉnh. Các hoạt động trên đã thiết thực đem tinh thần “từ bi cứu khổ” của Phật giáo vào đời sống của đồng bào.

Hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo tỉnh Lai Châu đã cho thấy rõ hơn hoạt động đảm bảo an sinh xã hội đối với dân tộc thiểu số là một trong những nội dung cơ bản của hoạt động nhà Phật, thể hiện: các dịp lễ, các tổ chức, cá nhân trong Giáo hội đã tổ chức đến thăm hỏi, tặng quà Mẹ Việt Nam anh hùng, gia đình thương binh, liệt sỹ, bệnh binh và các gia đình khó khăn...

Phát huy truyền thống yêu nước và tinh thần “hộ quốc an dân” của Phật giáo

Việt Nam, Giáo hội Phật giáo tỉnh Lai Châu đảm bảo kế thừa và ổn định phát triển, động viên tăng ni, Phật tử cùng nhân dân trên địa bàn tỉnh thực hiện tốt các chính sách pháp luật của Đảng và Nhà nước, thực hiện đầy đủ, trách nhiệm và nghĩa vụ công dân, sống hài hòa, đoàn kết, hòa hợp giữa Phật giáo với các tôn giáo khác và với những người không theo tôn giáo, nhằm xây dựng Giáo hội Phật giáo tỉnh Lai Châu vững mạnh, góp phần xây dựng Lai Châu phát triển.

Nhân dịp xuân Kỷ Hợi 2019, với tinh thần tương thân, tương ái chia sẻ cùng bà con nghèo để họ có điều kiện vui xuân đón tết, Hòa thượng Thích Thanh Nhiễu (tỉnh Lai Châu) và quý Thiện Tâm (tập đoàn VinGroup) và các cơ quan chức năng tỉnh Lai Châu đã trao 500 suất quà (500 nghìn/suất) cho bà con nhân dân trên địa bàn tỉnh Lai Châu [9].

Giáo hội Phật giáo tỉnh Sơn La tích cực tham gia các phong trào thi đua yêu nước, thực hiện tốt phương châm “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”, cùng các tín đồ, các tôn giáo, tín ngưỡng khác xây dựng đất nước ngày càng giàu đẹp, văn minh. Giáo hội Phật giáo tỉnh Sơn La tổ chức sinh hoạt của các đạo tràng đi vào nền nếp và thực hiện tốt bổn phận của người Phật tử. Công tác nghi lễ được tổ chức trang trọng với tinh thần báo ân, báo hiếu trọn đời. Đặc biệt, Giáo hội Phật giáo tỉnh Sơn La đã phát huy tinh thần từ bi cứu khổ của đạo Phật và truyền thống nhân ái của người Việt Nam, các tăng, ni, Phật tử đã ủng hộ gần 5 tỷ đồng cho các hoạt động xã hội từ thiện; tích cực tham gia và hoàn thành tốt các công tác ích nước, lợi dân, bảo vệ tổ quốc, xây dựng nếp sống văn hóa.

Thực hiện chủ trương xã hội hóa hoạt động đảm bảo an sinh xã hội của Đảng, Nhà nước, thực hiện an sinh xã hội cho mọi tầng lớp nhân dân, Phật giáo các tỉnh vùng Tây Bắc đã tích cực tham gia đóng góp vào các hoạt động an sinh xã hội, đó là sự thể hiện tinh thần “phụng đạo yêu nước”, “hộ quốc an dân”, “hoàng dương chính pháp, lợi lạc quần sinh”. Những hoạt động thực tiễn của Phật giáo đã góp phần thực hiện đảm bảo an sinh xã hội cho đồng bào dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc.

Hoạt động an sinh xã hội đối với dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc không chỉ có hoạt động của các Giáo hội địa phương, mà còn có sự tham gia tích cực của các Giáo hội Phật giáo ngoài khu vực Tây bắc. Chẳng hạn: Chương trình “Tết yêu thương” do Ban Từ thiện xã hội Giáo hội Phật giáo Thành phố Hồ Chí Minh tổ chức tại các tỉnh thành khu vực miền Bắc. Ngày 24/1/2019 - ngày thứ tư của chuyến từ thiện, đoàn đã đến và trao tặng 1.000 phần quà tết tại tỉnh Lai Châu. Đoàn từ thiện Giáo hội Phật giáo Thành phố Hồ Chí Minh do Thượng tọa Thích Thanh Phong, Trưởng ban Từ thiện xã hội Phật giáo Thành phố làm trưởng đoàn cùng bà Mai Thị Hạnh, phu nhân nguyên Chủ tịch nước Trương Tấn Sang đã vận động các tập đoàn, công ty, ngân hàng, các nhà hảo tâm tài trợ để trao tận tay những phần quà đầy ý nghĩa đến bà con nghèo tại các tỉnh Tây Bắc [5].

Ngày 24/1/2019, phái đoàn Ban Từ thiện xã hội Giáo hội Phật giáo tỉnh Thừa Thiên Huế do Thích nữ Như Minh, Thích nữ Diệu Đàm dẫn đầu phối hợp cùng Tăng thân Làng Mai đã thăm và tặng quà từ thiện đến

bà con các tỉnh miền núi Tây Bắc bị thiệt hại nặng nề bởi cơn bão lũ hồi tháng 8/2018. Phái đoàn đã thăm và tặng quà đến đồng bào ở bản Nậm Mười thuộc xã Đồng Khê, xã Sơn Lương và xã Tú Lệ (huyện Văn Chấn), huyện Mường Chải, tỉnh Yên Bái. Trong đợt mưa lũ xảy ra tại các tỉnh Tây Bắc (8/2018), theo thống kê đã có 33 người chết và mất tích, 161 nhà bị đổ, 958 ngôi nhà bị hư hỏng, gần 2.000 nhà bị ngập nước; lúa, hoa màu, gia súc, gia cầm, nuôi trồng thủy sản thiệt hại nặng nề; đường giao thông sạt lở nghiêm trọng... tổng thiệt hại kinh tế gần 500 tỷ đồng [5].

3. Những thuận lợi và khó khăn trong hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo Việt Nam tại các tỉnh Tây Bắc

Với việc tất cả các tỉnh trong vùng đã thành lập được Giáo hội, có thể thấy rằng Phật giáo đã định hình và từng bước phát triển ở vùng Tây Bắc. Giáo hội Phật giáo đã từng bước triển khai các nội dung hoạt động và sinh hoạt Phật sự theo chương trình, kế hoạch, hướng dẫn của Hội đồng Trị sự Trung ương GHPGVN tới Ban Trị sự Giáo hội Phật giáo các huyện, các cơ sở của Giáo hội và trong toàn thể tăng ni, Phật tử ở địa phương. Tăng, ni và Phật tử thường xuyên đến chùa lễ Phật vào ngày rằm, mùng một hàng tháng và các ngày vía của Đức Phật. Đặc biệt, vào các dịp lễ trọng như: lễ Phật đản, lễ Vu lan, lễ tưởng niệm các bậc tôn túc viên tịch, lễ hội đầu xuân và các lễ hội lớn trên địa bàn. Các Giáo hội đã phối hợp với chính quyền địa phương tổ chức trọng

thể nghi lễ Phật giáo cùng với nghi lễ truyền thống của địa phương, thu hút nhiều tín đồ Phật tử và khách thập phương đến tham dự.

Giáo hội tích cực động viên tăng, ni và Phật tử tham gia công việc của xã hội, các phong trào ích nước, lợi dân, thiện tâm, công đức như: phát triển sản xuất, xóa đói giảm nghèo, đền ơn đáp nghĩa, giúp đỡ đồng bào bị thiên tai, ủng hộ bài trừ các tệ nạn xã hội, mê tín, hủ tục; chấp hành nghiêm các quy định của pháp luật tại địa phương, bảo đảm an toàn, trật tự ở các địa bàn dân cư... bằng các hình thức, như: tặng quà cho người nghèo; khám chữa bệnh từ thiện cho đồng bào dân tộc thiểu số vùng sâu, vùng xa; giúp đỡ học sinh nghèo, có hoàn cảnh khó khăn; quyên góp tiền và vật chất ủng hộ đồng bào nghèo và đồng bào bị thiên tai lũ lụt... các phong trào thi đua yêu nước, với sự tham gia đông đảo nhân dân.

Mặc dù Phật giáo ở vùng Tây Bắc chưa phát triển sâu, hoạt động Phật tử còn hạn chế trong đồng bào dân tộc thiểu số Tây Bắc, nhưng tinh thần, đạo đức Phật giáo đã có ảnh hưởng tích cực đến đời sống tinh thần của đồng bào dân tộc. Mối quan hệ giữa Phật giáo đối với vùng đồng bào dân tộc thiểu số Tây Bắc ngày càng gắn bó, tốt đẹp, góp phần xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, đại đoàn kết toàn dân vững mạnh.

Tuy nhiên, hoạt động của Phật giáo, về vai trò của các chức sắc của nhà Phật tại các tỉnh miền núi Tây Bắc còn gặp nhiều khó khăn, do thiếu cơ sở sinh hoạt và một số vấn đề trong hoằng pháp và hoạt động Phật sự. Hầu hết chức sắc Phật giáo là người Kinh, chưa có chức sắc là người dân

tộc thiểu số, nên việc thực hiện hoạt động Phật sự đối với vùng đồng bào dân tộc thiểu số của Phật giáo gặp khó khăn vì “ngôn ngữ bất đồng”, do sự khác biệt về nếp sống, sinh hoạt, văn hóa, phong tục, tập quán ở mỗi vùng đồng bào dân tộc thiểu số là khác nhau.

Dân tộc thiểu số đa phần theo tín ngưỡng dân gian thờ cúng ông bà tổ tiên, tôn thờ các vị thần thiên nhiên, như: thần sông, thần núi, thần rừng, thần mưa, thần gió, thần đất, thần đá... Với tín ngưỡng đa thần mang sắc thái của các cư dân nông nghiệp, hình thức hoạt động tôn giáo, tín ngưỡng đi ngược với tín ngưỡng của dân tộc sẽ gây nên sự hoài nghi, do đó hoạt động Phật giáo khó tiếp cận được với niềm tin của dân tộc, đây là khó khăn cho Phật giáo với khía cạnh tôn giáo khi thực hiện hoạt động an sinh xã hội trong dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc hiện nay. Những điều luật, giáo luật của Phật giáo có thể trở thành rào cản đối với hoạt động Phật sự ở vùng dân tộc thiểu số miền núi Tây Bắc.

4. Giải pháp đẩy mạnh hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo Việt Nam đối với đồng bào dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc

Thứ nhất, tăng, ni và Phật tử vùng Tây Bắc cần phát huy tinh thần đoàn kết hòa hợp và truyền thống ngàn đời hòa quyện giữa Phật giáo với dân tộc theo phương châm “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”, kế thừa những di sản quý báu của lịch đại Tổ sư Phật giáo Việt Nam, phấn đấu xây dựng Phật giáo ngày càng vững mạnh...

Tinh thần “hoàng dương Phật pháp, lợi lạc quần sinh”, với ý nghĩa tứ chúng đồng tu của người con Phật trong ngôi nhà GHPGVN, tạo nên không khí tu học phấn khởi cho hàng nghìn Phật tử tại gia, đẩy mạnh số lượng Phật tử theo học Phật pháp ngày càng đông, góp phần đẩy lùi mê tín dị đoan, phát huy chính kiến, chính tín trong Phật tử và bà con có tín ngưỡng đạo Phật.

Thứ hai, tăng cường giáo dục tăng, ni, Phật tử chấp hành nghiêm các quy định của pháp luật, hiến chương, nội quy tăng sự, tổ chức tốt hoạt động theo phương châm “tốt đời, đẹp đạo”, đóng góp vào bảo tồn các giá trị tôn giáo vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội.

Cần sự dung hợp giữa tín ngưỡng, tạo tình cảm và niềm tin của đồng bào dân tộc trong quá trình hoằng pháp. Xây dựng hệ thống giáo lý phù hợp với nếp ăn, nếp ở và truyền thống tốt đẹp về văn hóa, tín ngưỡng của đồng bào dân tộc thiểu số.

Cần phải có những nhân tố con người, nhân tố sống đạo, tương thân, tương ái gắn bó cộng sinh với đồng bào dân tộc thiểu số, để cùng hưởng thụ những thành quả văn hóa tín ngưỡng, cùng nhau chung tay xây đắp trong quá trình lao động sản xuất.

Thứ ba, cần phát huy vai trò, ảnh hưởng của những Phật tử sống đạo, sống văn minh, tiến bộ, hòa nhập với đồng bào dân tộc thiểu số, khi đó sẽ tạo sức thu hút và chi phối đối với cộng đồng, tạo sự liên kết tiếng nói giữa chính quyền và đồng bào theo đạo.

Thứ tư, tạo dựng và hình thành đội ngũ lãnh đạo Phật giáo ở các vùng trọng yếu phải là những người có tầm nhìn, có quan hệ tốt đẹp với chính quyền, có kinh nghiệm trong quản lý vĩ mô, có sức thuyết phục đối

với đồng bào dân tộc, phải có những chính sách đãi ngộ đối với những tầng, ni dân thân phụng sự tại các vùng sâu, vùng xa, vùng dân tộc ít người, thành lập ban cố vấn chiến lược (theo từng vùng), thu hút các nhân sĩ, trí thức, các nhà nghiên cứu tham mưu cho công tác hoằng pháp, tham gia hoạt động Phật sự.

5. Kết luận

Việt Nam là quốc gia đang phát triển. Trong công cuộc đổi mới hiện nay, Việt Nam đạt được nhiều thành tựu nổi bật trong quá trình phát triển kinh tế, trong việc đảm bảo các lĩnh vực của đời sống xã hội và hội nhập quốc tế. Để đảm bảo sự phát triển bền vững cho xã hội, Phật giáo ngày càng có vai trò quan trọng, góp phần cùng với Nhà nước thực hiện tốt an sinh xã hội, góp phần thực hiện công bằng xã hội. Những đóng góp tích cực của Phật giáo vào công tác đảm bảo an sinh xã hội vùng Tây Bắc đã khẳng định vai trò của Phật giáo đối với sự phát triển an sinh xã hội các của dân tộc thiểu số vùng Tây Bắc.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (2013), *Trung tâm Nghiên cứu phát triển: Rà soát chính sách gắn kết xã hội tại Việt Nam*, OECD, Development Center.
- [2] Quốc hội (2014), *Luật Bảo hiểm xã hội*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- [3] UNDP (2016), “Tăng trưởng vì mọi người”, *Báo cáo phát triển con người Việt Nam 2015 về tăng trưởng bao trùm*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
- [4] <https://phatgiao.org.vn/phat-giao-dien-bien-dem-dao-phat-den-voi-dong-bao-cac-dan-toc-d29041.html>
- [5] <https://www.phatsunonline.com/tay-bac-doan-ban-tu-thien-phat-giao-tp-hcm-da-trao-qua-xuan-den-ba-con-tinh-lai-chau-va-lao-cai/>
- [6] <http://www.phatgiaohue.vn/Print.aspx?TinTucID=6206>
- [7] <http://www.baohoabinh.com.vn/274/112226/Phat-giao-Hoa-Binh-to-chuc-nhieu-hoat-dong-tu-thien-xa-hoi.htm>
- [8] <https://www.phatsunonline.com/dien-bien-ban-tri-su-phat-giao-tinh-to-chuc-hoi-nghi-tong-ket-cong-tac-phat-su-nam-2018/>
- [9] <https://www.phatsunonline.com/lai-chau-ht-thich-thanh-nhieu-chuc-tet-va-tang-qua-tu-thien-xuan-ky-hoi-2019/>